

بازار جهانی دارو از نگاه آمار

دکتر علی منتصری - دکتر ساسان نصوحی

بیمه‌ها و نظام‌های درمانی این کشور بر تعداد بیشتر نسخ دارویی می‌باشد. فروش در بازارهای اروپایی به تدریج در طی سال فزونی یافت. در ۱۲ ماه منتهی به ژانویه رشد فروش در چهار بازار از پنج بازار پیشتان اروپا در حد صفر بود اما تا سپتامبر فروش در آلمان و فرانسه به ترتیب ۶٪ و ۵٪ رشد یافت.

ارزش کل بازار جهانی دارو (خرده فروشی به اضافه فروش بیمارستانی) در سال ۱۹۹۸ بر اساس قیمت تولید کننده ۳۰۲/۹ میلیارد دلار برآورد شده است.

رشد فروش ایتالیا و انگلستان در طی سال استمرار داشت اما از میان پنج بازار اروپا، اسپانیا با رشدی بین ۹ تا ۱۲٪ در طی سال ستاره صحنه بود. کل رشد فروش این پنج کشور تا سال منتهی به سپتامبر ۱۹۹۸، ۶٪ برآورد شده است.

فروش ژاپن تحت تأثیر بحرانهای اقتصادی

در سال ۱۹۹۸ فروش محصولات دارویی در بازار پیشتان جهان از رشد نه چندان چشمگیر ولی یکنواختی برخوردار بود. در سال منتهی به ماههای مارچ، ژوئن و اوت ۱۹۹۸ میزان فروش در آمریکای شمالی، پنج بازار پیشتان اروپایی، ژاپن، سه بازار اول آمریکای جنوبی و استرالیا / زلاندنو ۶٪ رشد داشت اما این رقم در سال منتهی به سپتامبر ۱۹۹۸ به مقدار ۵٪ تنزل یافت. کل فروش این بازارها در سال منتهی به سپتامبر ۱۹۹۸ برابر ۱۸۰/۸ میلیارد دلار بود در حالی که برای دوره مشابه در سال ۱۹۹۷ این میزان ۱۷۹/۳ میلیارد دلار برآورد شده بود (جدول ۱).

در طی سال ۱۹۹۸ عملکرد فروش بازارهای مختلف همانند سال ماقبل متغیر بود، اما مطابق IMS جمع فروش آمریکای شمالی در جمع موجب رشد نرخ فروش گردید.

فروش آمریکای شمالی در سال منتهی به سپتامبر ۱۹۹۸ جمعاً با رشدی معادل ۱۰٪ به حدود ۷۶/۵ میلیارد دلار رسید که به تفکیک رشد ایالات متحده آمریکا ۹٪ و کانادا ۱۳٪ بوده است. یکی از عوامل رشد فروش در آمریکا پوشش

جدول ۱- فروش در آمریکای شمالی، بازارهای پیشتاز اروپا، ژاپن، بازارهای اول آمریکای لاتین و استرالیا
در سال ۱۹۹۸

کشور	سال منتهی به سپتامبر ۱۹۹۸ (میلیارد دلار) (۱)	درصد تغییر (۲)
آمریکای شمالی	۷۶,۴۸۶	+۱۰
ایالات متحده آمریکا	۷۲,۲۳۴	+۹
کانادا	۴,۲۵۲	+۱۳
اروپا (بازار اول)	۵۰,۹۰۷	+۶
آلمان	۱۴,۹۳۲	+۶
فرانسه	۱۳,۸۸۸	+۵
ایتالیا	۸,۷۸۲	+۷
انگلستان	۸,۲۲۶	+۸
اسپانیا	۵,۰۷۹	+۱۱
ژاپن	۳۷,۶۲۲	-۳
آمریکای لاتین	۱۳,۳۳۱	+۴
برزیل	۶,۵۹۵	-۲
آرژانتین	۲,۵۰۳	+۷
مکزیک	۲,۲۳۳	+۱۷
استرالیا/زلاندنو	۲,۴۶۵	+۸
جمع (بازارهای انتخاب شده)	۱۸۰,۸۱۱	+۵

۱- فروش خرده فروشی به استثنای ژاپن که شامل فروش بیمارستانی نیز می‌شود؛
۲- به نسبت سال منتهی به سپتامبر ۱۹۹۷

فروش سه کشور آمریکای لاتین یعنی برزیل، آرژانتین و مکزیک جمعاً در ۱۲ ماه ۴٪ رشد داشته است اما عملکرد هر یک از این بازارها کاملاً متفاوت می‌باشد. فروش کشور برزیل در ۱۲ ماه منتهی به مارچ ۵٪ رشد داشت اما از این تاریخ با کاهش مواجه شد به طوری که در سال منتهی به نوامبر به حد صفر رسید. کل فروش از ماه ژانویه تا نوامبر ۹/۴ میلیارد

آسیای جنوب شرقی قرار گرفته است، اما به تدریج وضعیت آن در حال بهبودی است. بر اساس IMS رشد فروش ژاپن در سال منتهی به سپتامبر ۹۸ به ۳٪ تقلیل یافت در حالی که این رقم برای دوره مشابه سال ۱۹۹۷ برابر ۱۰٪ بود؛ گو این که با در نظر گرفتن کاهش ۹/۷ درصدی قیمت در ماه آوریل رشد این کشور امیدوار کننده بوده است.

دلار بود و در ۱۲ ماه منتهی به نوامبر به ۱۰/۳ میلیارد دلار رسید. انجمن صنایع دارویی برزیل (Abifarma) کاهش فروش را ناشی از عوامل داخلی بازار و مشکلات موجود با داروهای تقلبی می‌داند. این انجمن امیدوار است فروش در سال ۱۹۹۹ به میزان ۴٪ رشد یابد. مکزیک با رشد فروش متوسط ۱۷ درصدی تا سپتامبر بهترین عملکرد را داشت. در اوایل سال رشد فروش در این کشور تا ۲۵٪ نیز گزارش شده بود.

فروش سال ۱۹۹۷

بر اساس گزارش IMS در سال ۱۹۹۷ فروش محصولات دارویی (بر اساس قیمت تولید کننده)

در ده بازار پیشتاز آمریکا، ژاپن، آلمان، فرانسه، ایتالیا، اسپانیا، کانادا، هلند و بلژیک با ۶٪ رشد جمعاً به ۱۶۵/۵ میلیارد دلار رسید.

پیش بینی فروش ۱۹۹۸-۲۰۰۲

ارزش کل بازار جهانی (خرده فروشی به علاوه فروش بیمارستانی) در سال ۱۹۹۸ بر اساس قیمت تولید کننده ۳۰۲/۹ میلیارد دلار برآورد شده است. بر اساس گزارش IMS رشد متوسط فروش در ۵ سال آینده ۸٪ تخمین زده می‌شود به طوری که در سال ۲۰۰۲ میزان فروش به ۴۱۱/۹ میلیارد دلار خواهد رسید (جدول ۲).

جدول ۲- پیش بینی فروش در مناطق مختلف جهان در سال‌های ۱۹۹۸ و ۲۰۰۲

منطقه	فروش ۱۹۹۸ (میلیارد دلار)	فروش ۲۰۰۲ (میلیارد دلار)	رشد متوسط فروش (%) ۲۰۰۲-۱۹۹۸
آمریکای شمالی	۱۱۸/۴	۱۶۴/۰	۹/۸
اروپا	۷۹/۳	۹۹/۶	۵/۸
ژاپن	۴۰/۲	۴۸/۸	۴/۹
آمریکای لاتین و کارابین	۲۳/۲	۳۲/۰	۸/۴
آسیای جنوب شرقی و چین	۱۳/۲	۲۰/۱	۱۱/۰
چین	۵/۶	۹/۰	۱۲/۴
اروپای شرقی	۵/۳	۷/۴	۸/۶
خاورمیانه	۷/۰	۱۰/۵	۱۰/۶
آفریقا	۴/۷	۵/۳	۳/۳
شبه قاره هند	۵/۲	۷/۲	۸/۶
اقیانوسیه	۳/۷	۵/۳	۹/۸
جمهوری‌های مستقل مشترک المنافع	۲/۷	۳/۲	۶/۷

سه ماهه اول ۱۹۹۹

اصلی ۱٪ رشد اضافی در جمع ۱۲ بازار فوق می باشد. میزان رشد در ایالات متحده آمریکا و اروپا به ترتیب با ارقام ۱۱٪ و ۷٪ ثابت باقی ماند.

کاهش ۱۰ درصدی فروش برزیل علیرغم رشد ثابت مکزیک و آرژانتین موجب افت کل بازار آمریکای جنوبی گردید. کاهش فروش در برزیل عمدتاً از وضعیت نامناسب اقتصادی

بر اساس گزارش IMS فروش محصولات دارویی در ۱۲ بازار اول جهان در سال منتهی به مارچ ۱۹۹۹ با ۸٪ رشد به ۱۹۱ میلیارد دلار رسید. (جدول ۳) این میزان نسبت به رشد فروش سالهای منتهی به ژانویه و فوریه ۱۹۹۹ که به ترتیب ۶٪ و ۷٪ بود افزایش نشان می دهد. بهبود وضعیت فروش در ژاپن به میزان ۴٪ عامل

جدول ۳- فروش داروخانه‌ای در ۱۲ بازار پیش‌تاز جهان (میلیون دلار)

کشور	سال منتهی به مارچ ۱۹۹۹	٪ رشد (۱)
آمریکای شمالی	۸۰/۸۹۵	+۱۱
ایالات متحده	۷۶/۵۷۳	+۱۱
کانادا	۴/۳۲۲	+۱۱
اروپا (۵ کشور اول)	۵۳/۹۵۴	+۷
آلمان	۱۶/۰۷۴	+۷
فرانسه	۱۴/۴۳۴	+۵
ایتالیا	۹/۳۹۵	+۸
انگلستان	۸/۵۳۱	+۸
اسپانیا	۵/۵۲۰	+۱۱
ژاپن (۲)	۴۰/۵۷۰	+۴
آمریکای لاتین (سه کشور اول)	۱۳/۱۴۰	-۱
برزیل	۶/۱۱۱	-۱۰
آرژانتین	۳/۶۲۹	+۸
مکزیک	۳/۴۰۰	+۱۰
استرالیا/زلاند نو	۲/۵۲۹	+۱۰
جمع	۱۹۱/۰۸۸	+۸

۱- در مقایسه با سال منتهی به مارچ ۱۹۹۸ با نرخ ثابت تبدیل، ۲- به انضمام فروش بیمارستانی

ناشی می‌شود بگونه‌ای که در سال ۱۹۹۸ فروش کل محصولات صنعتی ۱۰٪ و تولید ناخالص ملی ۳/۸٪ کاهش داشت.

سه ماهه اول ۱۹۹۹ بر اساس گروه درمانی در سال منتهی به مارچ ۱۹۹۹ فروش محصولات دارویی به تفکیک گروه درمانی به شرح زیر بود. جدول (۴).

در آمریکا از میان گروه‌های درمانی اصلی بیشترین رشد با رقم ۲۱٪ مربوط به گروه عضلانی-اسکتی بود. این رشد تا حد زیادی

نشانی از ورود داروی Celebrex نخستین مهارکننده COX-2 می‌باشد. IMS پیش بینی می‌کند با ارائه مهارکننده‌های COX-2 میزان کل فروش داروهای ضد التهاب غیر استروئیدی ۲۰٪ رشد خواهد داشت. در آمریکا گروه داروهای ضد عفونت رشد ۱۶ درصدی قابل توجهی داشت. این رشد را عمدتاً می‌توان منبعث از فروش زیر گروه‌های داروهای ضد ویروسی به میزان ۱/۸ میلیارد دلار و ارائه داروهای جدید ضد ایدز همچون Valaciclovir و Saquinavir دانست.

فروش بر اساس گروه درمانی تا سال منتهی به مارچ ۱۹۹۹

جدول ۴- فروش بر اساس گروه درمانی تا سال منتهی به مارچ ۱۹۹۹

گروه درمانی	فروش (میلیون دلار)	% تغییرات
قلبی عروقی	۳۷/۹۱۱	+۷
تغذیه / متابولیک	۳۰/۱۸۷	+۴
سیستم اعصاب مرکزی	۲۸/۶۱۰	+۱۱
ضد عفونت	۲۰/۲۸۴	+۹
تنفسی	۱۷/۸۸۴	+۸
ادراری-تناسلی	۱۰/۶۰۷	+۱۴
عضلانی-اسکتی	۹/۶۷۶	+۷
جلدی	۷/۵۳۱	+۳
سیتواستاتیک	۶/۸۹۶	+۱۳
فراورده‌های خونی	۵/۵۶۴	+۹
اعضاء حسی	۴/۲۳۸	+۳
هورمونها	۳/۲۷۰	+۷
فراورده‌های تشخیصی	۳/۲۰۵	+۷
متفرقه	۲/۹۳۶	-۵
محلولهای بیمارستانی	۱/۸۶۱	+۴
داروهای ضد انگل	۴۲۸	-۷

جدول ۵ - پیش بینی فروش جهانی ۲۵ داروی اول (میلیون دلار)

رتبه	محصول	تولیدکننده	کشور	فروش ۲۰۰۲	فروش ۱۹۹۸
۱	Lipitor	Warner-Lambert	آمریکا	۵,۶۹۶	۲,۲۰۰
۲	Zocor	Merck & Co	آمریکا	۵,۳۲۵	۳,۹۴۵
۳	Claritin	Schering-Plough	آمریکا	۴,۱۵۵	۲,۳۰۰
۴	Norvasc	Pfizer	آمریکا	۴,۰۷۷	۲,۵۷۵
۵	Losec	Astra	سوئد	۳,۶۲۹	۳,۶۹۱
۶	Viagra	Pfizer	آمریکا	۳,۴۹۸	۷۸۸
۷	Prozac	Eli Lilly	آمریکا	۳,۴۸۶	۲,۸۱۲
۸	Pravachol	Bristol-Myers Squibb	آمریکا	۳,۲۷۹	۱,۶۴۳
۹	Prevacid	TAP	آمریکا/ژاپن	۲,۸۴۹	۱,۳۶۵
۱۰	Zyprexa	Eli Lilly	آمریکا	۲,۷۳۲	۱,۴۴۳
۱۱	Seroxat/ Paxil	Smithkline Beecham	انگلستان	۲,۶۰۲	۱,۷۴۹
۱۲	Taxol	BMS	آمریکا	۲,۵۳۷	۱,۲۰۶
۱۳	Zoloft	Pfizer	آمریکا	۲,۴۵۷	۱,۸۳۶
۱۴	Celebrex	Monsanto	آمریکا	۲,۳۸۳	-
۱۵	Premarin	American Home Products	آمریکا	۲,۳۵۴	۱,۶۴۶
۱۶	Cozaar	Merck & Co	آمریکا	۱,۹۴۷	۱,۰۶۰
۱۷	Epogen	Amgen	آمریکا	۱,۹۲۹	۱,۳۸۰
۱۸	Fosamax	Merck & Co	آمریکا	۱,۸۸۶	۷۷۵
۱۹	Intron A/ Rebetron	Schering - Plough	آمریکا	۱,۸۷۰	۷۲۰
۲۰	Vioxx	Merck & Co	آمریکا	۱,۸۴۳	-
۲۱	Procil	Johnson & Johnson	آمریکا	۱,۷۸۰	۱,۲۷۱
۲۲	Evista	Eli Lilly	آمریکا	۱,۷۵۸	۱۴۴
۲۳	Flixotide/ Flovent	Glaxo Wellcome	انگلستان	۱,۷۵۴	۸۲۱
۲۴	Mevalotin	Sankyo	ژاپن	۱,۶۷۲	۱,۳۲۵
۲۵	Zithromax	Pfizer	آمریکا	۱,۶۱۴	۱,۰۴۱

در اروپا فروش داروهای مؤثر بر سیستم رنین-آنژیوتانسین (از جمله آنتاگونیست‌های آنژیوتانسین) به میزان ۲۳٪، محصولات ضد چاقی با ۹۸٪ (به رقم ۱۲۴/۷ میلیارد دلار رسید که عمدتاً ناشی از فروش محصول Xenical می‌شود) و داروهای سیستم ادراری ۱۷٪ رشد داشت. در ژاپن فروش داروهای تنفسی و ادراری-تناسلی با ۸٪ رشد بیشترین ترقی را داشت.

شرکتهای آمریکایی برنده، اروپاییها بازنده

تا سال ۲۰۰۲ شرکتهای اروپایی تنها سه عدد از ۲۵ داروی پر فروش اول جهان را دارا خواهند بود در حالی که آمریکائیا ۲۰ عدد از آنها را عرضه خواهند کرد (جدول ۵).

بر اساس گزارش IMS، فروش محصولات دارویی در دوازده بازار اول جهانی در سال منتهی به مارچ ۱۹۹۹، با ۸٪ رشد، به ۱۹۱ میلیارد دلار رسید.

در حدود ۱۰ سال پیش شرکتهای اروپایی در صنعت داروسازی پیشتر بودند اما از آن تاریخ به تدریج موقعیت خود را نه دست دادند. شرکتهای انگلیسی بالاخص در ۵ سال گذشته با انقضای دوره تولید انحصاری برخی از محصولات خود مواجه شده و نتوانستند محصولات پر فروش قابل توجهی را جایگزین آن

نمایند در حالی که رقبای آمریکایی در این راه کاملاً موفق بوده‌اند.

با بهره مندی از محصولات با سودآوری بالاتر شرکتهای آمریکایی همچنین قادر خواهند بود مبلغ بیشتری در تحقیق و توسعه نسبت به رقبای اروپایی هزینه نمایند.

تا سال ۲۰۰۲، شرکتهای اروپایی تنها سه دارو از ۲۵ داروی پر فروش اول جهان را دارا خواهند بود، در حالی که آمریکاییها، ۲۰ عدد از آنها را عرضه خواهند کرد.

چهار محصول از محصولات پر فروش در سال ۲۰۰۲ مربوط به مصارف درمانی می‌شود که تقریباً در ۲۰ سال گذشته مطرح نبود و از آن جمله می‌توان به Viagra (Sildenafil) برای درمان ناتوانی جنسی مردان و Lipitor (atorvastain) پایین آوردنده کلسترول اشاره کرد.

گروه دیگر محصولاتی هستند که از سال ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۹ حدود ۱۰ برابر فروش آنها افزایش یافته است و تا سال ۲۰۰۲ فروش آنها استمرار داشته و کلاً به حدود ۱۸ میلیارد دلار خواهد رسید.

منابع:

1. Scrip, No 2428, April 14th 1999
2. Scoip, No 2445, June 11th 1999
3. Scrip Magazine, January 1999

